

Порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування)

в ДНЗ № 72

I. Загальні положення

1.1. Цей Порядок визначає механізм реагування на випадки булінгу (цькування) в Комунальному закладі «Дошкільний навчальний заклад № 72 «Журавлик Вінницької міської ради»

1.2. Терміни, використані у цьому Порядку, вживаються у таких значеннях:
Кривдник (булер) – учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, яка вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу;

Потерпілий (жертва булінгу) – учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, щодо якої було вчинено булінг (цькування);

Спостерігачі – свідки та\або безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування);

Сторони булінгу (цькування) – безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

1.3. Проявами, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу (цькування) учасника освітнього процесу в ДНЗ, є:

- замкнутість, тривожність, страх, або навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована зухвала поведінка;
- невірноважена поведінка;
- агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства;
- різка зміна звичної для дитини поведінки на контрастну;
- уповільнене мовлення, нездатність до навчання, відсутність знань відповідного віку;
- синдром «маленького дорослого» (надмірна зрілість та відповідальність);
- уникнення однолітків, бажання спілкуватися та гратися зі значно молодшими дітьми;
- занижене самооцінювання, наявність почуття провини;
- відмова відвідувати ДНЗ з посиленням на погане самопочуття;

- явні фізичні ушкодження або ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість, тощо);

- скарги дитини на біль та погане самопочуття, пошкодження чи зникнення особистих речей; наявні пошкодження або зникнення особистих речей;

1.4. До булінгу (цькування) в ДНЗ належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщенні ДНЗ та на прилеглих територіях (включно з груповими приміщеннями, музичною залою, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, тощо) або за межами ДНЗ під час заходів передбачених освітньою програмою, планом роботи ДНЗ, в тому числі дорогою до (із) закладу дошкільної освіти.

Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення учасниками освітнього процесу діянь стосовно малолітньої особи або стосовно інших учасників освітнього процесу, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме:

- порушення економічного характеру (умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, перешкоджання в отриманні освітніх послуг тощо);

- словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;

- будь-яка форма вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру;

- будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів;

- інші правопорушення насильницького характеру.

1.5. Суб'єктами реагування у разі настання випадку булінгу (цькування) є: в ДНЗ є: служба освітнього омбудсмена, служба у справах дітей, органи місцевого самоврядування, засновник закладу дошкільної освіти, територіальний орган Національної поліції України.

Суб'єктами реагування у разі настання випадку булінгу (цькування) у ДНЗ є: завідувач та інші працівники ДНЗ.

1.6. Відповідальна особа та педагогічний колектив ДНЗ розробляють та виконують План заходів спрямований на запобігання та протидію булінгу (цькуванню), здійснюють заходи, спрямовані на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в ДНЗ.

1.7. Педагогічні та інші працівники ДНЗ, якщо вони виявляють булінг (цькування), зобов'язані:

1.7.1. Вжити невідкладних заходів для припинення небезпечного впливу;

1.7.2. За потреби надати домедичну допомогу та викликати бригаду швидкої медичної допомоги;

1.7.3. Звернутись (за потреби) до територіального органу Національної поліції України;

1.7.4. Повідомити завідувача ДНЗ, та принаймні одного з батьків неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

II. Подання заяв або повідомлень про випадки булінгу (цькування) в ДНЗ

2.1. Учасники освітнього процесу ДНЗ, якщо їм стало відомо або вони стали свідками випадків вчинення булінгу (цькування), зобов'язані не зволікаючи інформувати завідувача ДНЗ, а в разі його відсутності, до особи, яка виконує його обов'язки. Постраждала від булінгу особа або її батьки (або особи, які їх замінюють) мають право повідомляти завідувача ДНЗ в усній та (або) письмовій формі, в тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації, або одразу до уповноважених підрозділів органів Національної поліції (ювенальна превенція) та служби у справах дітей з повідомленням про випадки булінгу.

2.2. Завідувач ДНЗ у разі отримання заяви (додаток 1) або повідомлення про випадок булінгу (цькування):

2.2.1. Невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє уповноважених територіального підрозділу органів Національної поліції (ювенальна превенція), принаймні одного з батьків малолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

2.2.2. За потреби викликає бригаду екстреної швидкої медичної допомоги для надання медичної допомоги потерпілої особі.

2.2.3. Повідомляє службу у справах дітей з метою вирішення питання щодо соціального захисту малолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування), з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування) та вжиття заходів для усунення таких причин.

2.2.4. Скликає засідання комісії з розгляду випадку булінгу (цькування) (далі – комісія) не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення.

III. Склад комісії, права та обов'язки її членів

3.1. Склад комісії завідувач затверджує наказом, комісія виконує свої обов'язки на постійній основі.

3.2. Комісія складається з голови, заступника голови, секретаря, та не менше ніж п'яти її членів.

До участі в засідання комісії за згодою залучаються батьки малолітніх осіб сторін булінгу (цькування), а також можуть залучатися представники інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в ДНЗ.

3.3. Головою комісії є завідувач ДНЗ

3.3.1. Голова комісії організує її роботу і відповідає за виконання покладених на комісію завдань, головує на її засіданнях та визначає перелік питань, що підлягають розгляду.

3.3.2. Голова комісії визначає функціональні обов'язки кожного члена комісії. У разі відсутності голови комісії його обов'язки виконує заступник голови комісії – вихователь-методист.

У разі відсутності голови комісії та заступника голови комісії обов'язки голови комісії виконує один із членів комісії, який обирається комісією за поданням секретаря.

У разі відсутності секретаря комісії його обов'язки виконує один із членів комісії, який обирається за поданням голови комісії або заступника голови комісії.

3.4. Секретар комісії забезпечує підготовку проведення засідань комісії та матеріалів, що підлягають розгляданню на засіданнях комісії, ведення протоколу засідань комісії.

3.5. Член комісії має право:

3.5.1. Ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку булінгу (цькування), брати участь у їх перевірці;

3.5.2. Подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються;

3.5.3. Брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування;

3.5.4. Висловлювати окрему думку усно або письмово;

3.5.5. Вносити пропозиції до порядку денного засідання комісії.

3.6. Член комісії зобов'язаний:

3.6.1. Особисто брати участь у роботі комісії;

3.6.2. Не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку із участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;

3.6.3. Виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови комісії;

3.6.4. Брати участь у голосуванні.

IV. Порядок роботи комісії

4.1. Метою діяльності комісії є припинення випадку булінгу (цькування) в ЗДО; відновлення та нормалізація стосунків, створення сприятливих умов для подальшого здобуття освіти у групі, де стався випадок булінгу (цькування); з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування), та вжиття заходів для усунення таких причин; оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах та забезпечення таких послуг.

4.2. Діяльність комісії здійснюється на принципах:

Законності;

Верховенства права;

Поваги та дотримання прав і свобод дитини;

Неупередженого ставлення до сторін булінгу (цькування);

Відкритість та прозорість;

Конфіденційності та захисту персональних даних;

Невідкладного реагування;

Комплексного підходу до розгляду випадків булінгу (цькування);
Нетерпимості до булінгу (цькування) та визнання його суспільної небезпеки;
Комісія у своїй діяльності забезпечує дотримання вимог Законів України «Про інформації», «Про захист персональних даних».

4.3. До завдань комісії належить:

4.3.1. Збір інформації щодо обставин випадку булінгу (цькування), зокрема пояснення сторін булінгу (цькування), батьків малолітніх сторін булінгу (цькування); висновків практичного психолога; відомостей служби у справах дітей; експертних висновків (за наявності) якщо у результаті вчинення булінгу (цькування) була завдана шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого; інформації, збереженої на ІКТ (Інтернет, соціальні мережі, тощо); іншої інформації, яка має значення для об'єктивного розгляду заяви.

4.3.2. Розгляд та аналіз зібраних матеріалів щодо обставин випадку булінгу (цькування) та прийняття рішення про наявність\відсутність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві.

4.3.3. У разі прийняття рішення комісією про наявність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві, до завдань комісії також належить:

Оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в отриманні соціальних та психолого-педагогічних послуг та забезпечення таких послуг, в тому числі із залученням фахівців служби у справах дітей.

4.3.4. Визначення причин булінгу (цькування) та необхідних заходів для усунення таких причин.

4.3.5. Визначення заходів виховного впливу щодо сторін булінгу (цькування) у групі, де стався випадок булінгу (цькування).

4.3.6. Моніторинг ефективності соціальних та психолого-педагогічних послуг, заходів усунення причин булінгу (цькування), заходів виховного впливу та корегування (за потреби) відповідних послуг та заходів.

4.3.7. Надання рекомендацій для педагогічних працівників ЗДО щодо доцільних методів здійснення освітнього процесу та інших заходів з малолітніми сторонами булінгу (цькування), їхніми батьками.

4.3.8. Надання рекомендацій для батьків малолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

4.4. Формою роботи комісії є засідання, які проводяться у разі потреби. Дату час і місце проведення засідання комісії визначає голова.

4.5. Засідання комісії є правомочним якщо у разі участі в ньому не менше 2\3 складу.

4.6. Секретар комісії не пізніше 18.00 години дня, що передує дню засідання комісії, повідомляє членів комісії, а також заявника та інших заінтересованих осіб про порядок денний запланованого засідання, дату, час і місце його проведення, а також надає\надсилає членам комісії та зазначеним особам необхідні матеріали в електронному або паперовому вигляді.

4.7. Рішення з питань, що розглядаються на засіданні комісії, приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів від затвердженого складу комісії. У разі рівного розподілу голосів голос голови комісії є вирішальним.

4.8. Під час проведення засідання комісії секретар веде протокол засідання цього Порядку, що оформлюється наказом завідувача ЗДО.

4.9. Особи залучені до участі в засіданні комісії, зобов'язані дотримуватись принципів діяльності комісії, зокрема не розголошувати стороннім особам відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.

4.10. Особи, залучені до участі в засіданні комісії, під час засідання комісії мають право:

Ознайомлюватися з матеріалами, поданими на розгляд комісії.

Ставити питання по суті розгляду.

Подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються.

4.11. Голова комісії доводить до відома учасників освітнього процесу рішення комісії згідно з протоколом засідання та здійснює контроль за їхнім виконанням.

4.12. Строки розгляду комісією заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) в ДНЗ та виконання нею своїх завдань не має перевищувати 10 робочих днів із дня отримання заяви або повідомлення завідувачом ДНЗ.

V. Запобігання та протидія булінгу (цькуванню) в ЗДО № 72

5.1. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в ДНЗ має бути постійним системним процесом, спрямованим на:

- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів запобігання виникненню булінгу (цькування) та\або потенційних ризиків його виникнення.

5.2. Завдання діяльності щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в ДНЗ є:

Створення безпечного освітнього середовища, що включає психологічну та фізичну безпеку учасників освітнього процесу; визначення стану, причин і передумов поширення булінгу (цькування) в ДНЗ; підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу про булінг (цькування).

5.3. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькування) в ДНЗ:

5.3.1. Завідувач ДНЗ здійснює розроблення та оприлюднення Плану роботи з питань створення безпечного освітнього середовища в ДНЗ, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації, в тому числі булінгу (цькування).

Планування відповідних заходів здійснюється за результатами моніторингу стану освітнього середовища в ДНЗ.

5.3.2. План роботи розробляється до початку навчального року. Протягом навчального року завідувач ДНЗ забезпечує проведення моніторингу (за потреби, але не рідше одного разу на півріччя) ефективності виконання Плану та внесення (за потреби) до нього змін.

5.4. Заплановані заходи відбуваються у будь-якій формі: бесіди, заняття, консультації, лекції, круглі столи, тематичні заходи, конкурси, спільні перегляди та обговорення відео сюжетів, літературних творів тощо.

5.5. Заходи на запобігання та протидію булінгу (цькування), належать заходи щодо:

Організації належних заходів безпеки відповідно до законодавства (пост охорони, відео спостереження за місцями загального користування тощо).

Організація безпечного користування мережею Інтернет під час освітнього процесу.

Контролю за використанням засобів електронних комунікацій малолітніми здобувачами освіти під час освітнього процесу.

Розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу, зокрема:

- розуміння та сприйняття цінності прав та свобод людини, вміння відстоювати свої права та поважати права інших;
- розуміння та сприйняття принципів рівності та недискримінації, поваги до гідності людини, толерантності, соціальної справедливості, доброчесності, вміння втілювати їх у власні моделі поведінки;
- здатність попереджувати та розв'язувати конфлікти ненасильницьким шляхом;
- відповідального ставлення до своїх громадянських прав і обов'язків, пов'язаних з участю у суспільному житті;
- здатність визначати, формулювати та аргументовано відстоювати власну позицію, поважаючи відмінні від власних думки\позиції, якщо вони не порушують прав та гідності інших осіб;
- здатності критично аналізувати інформацію, розглядати питання з різних позицій, приймати обґрунтовані рішення;
- здатність до комунікації та вміння співпрацювати для розв'язання різних суспільних проблем;
- підвищення рівня обізнаності учасників освітнього процесу про булінг (цькування), його причини та наслідки, порядок реагування на випадки булінгу (цькування) в ДНЗ;
- створення в ДНЗ культури, що ґрунтується на нетерпимості до будь-яких форм насильства та дискримінації, в тому числі булінгу (цькування).

Додаток 1 до Порядку

від _____ 2021р.

Завідувач КЗ «ДНЗ №72 ВМР»

Наталії Волковій

ПІБ, постраждалого (або його законних представників) від булінгу,

повна дата народження,

домашня адреса,
посада або група

Заява

Прошу Вас розглянути та вжити заходів щодо вчинення булінгу (цькування) по відношенню до мене (або вказати прізвище постраждалого), яке мало місце (дата) з вказівкою де і за яких обставин це сталося.

Додатково вказати обставини, причини, можливі попередні прояви булінгу, прізвища присутніх при вчиненні дій, які постраждалий визнав як булінг тощо.

Додати документи, письмові свідчення, посилання на інші джерела, які можуть містити докази булінгу (цькування) тощо.

Дата

підпис